

УДК 347.772:340.5

Разумова Г.В.*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів і маркетингу**Придніпровської державної академії будівництва та архітектури***Протопопова Н.А.***старший викладач кафедри фінансів і маркетингу**Придніпровської державної академії будівництва та архітектури***Гнатченко О.В.***студентка, магістр**Придніпровської державної академії будівництва та архітектури***Razumova Hanna***Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor,
Department of Finance and Marketing,**Prydniprovsk State Academy of Civil Engineering and Architecture***Protopopova Natalia***Senior Lecturer at the Department of Finance and Marketing,
Prydniprovsk State Academy of Civil Engineering and Architecture***Hnatchenko Olena***Student, Master,**Prydniprovsk State Academy of Civil Engineering and Architecture*

ОСОБЛИВОСТІ РЕЄСТРАЦІЇ ТОРГОВЕЛЬНОЇ МАРКИ В УКРАЇНІ ТА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ

FEATURES OF THE TRADE MARK REGISTRATION IN UKRAINE AND FOREIGN COUNTRIES

АНОТАЦІЯ

У статті розглянуто поняття торговельної марки та особливості її реєстрації в зарубіжних країнах, а саме в ЄС та Америці. В усьому світі товарні знаки виконують найважливішу економічну роль в маркетингу та торгівлі. Визначено, що товарний знак і знак обслуговування – це позначення, що сприяють відмінності товарів і послуг одних юридичних або фізичних осіб від однорідних товарів або послуг інших юридичних або фізичних осіб. Проаналізовано переорієнтування українського бізнесу на ринки Європейського Союзу. Досліджено три багатосторонні угоди про зони вільної торгівлі, в результаті яких створено єдиний ринок в ЄС. Зокрема, ЄС та Україна зобов'язуються забезпечити систему реєстрації торговельних марок. Проаналізовано використання торговельної марки у США та Канаді. Надано пропозиції щодо вдосконалення законодавства України стосовно використання та реєстрації торговельної марки із застосуванням зарубіжного досвіду.

Ключові слова: торговельна марка, бренд, логотип, право, закон.

АННОТАЦИЯ

В статье рассмотрены понятие торговой марки и особенности ее регистрации в зарубежных странах, а именно в ЕС и Америке. Во всем мире товарные знаки выполняют важнейшую экономическую роль в маркетинге и торговле. Определено, что товарный знак и знак обслуживания – это обозначения, способствующие отличию товаров и услуг одних юридических или физических лиц от однородных товаров или услуг других юридических или физических лиц. Проанализирована переориентация украинского бизнеса на рынки Европейского Союза. Исследовано три многосторонних соглашения о зоне свободной торговли, в результате которых создан единый рынок в ЕС. В частности, ЕС и Украина обязуются обеспечить систему регистрации торговых марок. Проанализировано использование торговой марки в США и Канаде. Предоставлены предложения

по совершенствованию законодательства Украины касательно использования и регистрации торговой марки с применением зарубежного опыта.

Ключевые слова: торговая марка, бренд, логотип, право, закон.

ANNOTATION

The article deals with the concept of a trademark (hereinafter TM) and its peculiarities of registration in foreign countries, namely, in the EU and in America. According to the Ukrainian legal system, the definitions as trademark, logo, and brand is a "sign for goods and services". The mark for goods and services (hereinafter referred to as "trade mark") is a designation by which the goods and services of one person are different from the goods and services of others. The subject matter of the trade mark may be any designation or a combination of designations. Such terms may include words as their own names, letters, numbers, figurative elements, colors, and color combinations, as well as any combination of the above-mentioned denominations. Throughout the world, trademarks fulfill the most important economic role in marketing and commerce. It is determined a trademark and service mark are signs that favor differences in the goods and services of certain legal entities or individuals from homogeneous goods or services of other legal or natural persons. It has been determined that the international registration of a trademark under the Madrid system is the following: filing one application in one language. Cost savings on the services of patent attorneys for registration of several applications taking into account national features in the national languages; payment of two customs duties – national (for forwarding with the Patent Office of Ukraine of the international application) and international. International fee is paid in one currency – Swiss francs. In this case, it is not necessary to buy Australian dollars, Chinese yuan, and Russian rubles. Furthermore, the company will save on the assembly itself. As a rule, if you are interested in filing an application in two countries, the registration of TM for the Madrid system will be more justified.

The reorientation of Ukrainian business to the European Union markets is analyzed. Three multilateral agreements on free trade zones were investigated, which resulted in the creation of a single market in the EU. In particular, the EU and Ukraine are committed to providing a system for registration of trademarks. Using of the trademark in the US and Canada has been analyzed. Proposals on improving the Ukrainian legislation on the usage and registration of a trademark using foreign experience.

Key words: brand, logo, trademark, law, power.

Постановка проблеми. Реєстрація торгової марки (далі – ТМ) – це не обов'язок, а право, яким варто скористатися ще до виходу на ринок, про що потрібно пам'ятати компанії, щоб уникнути неприємних ситуацій. Уявімо ситуацію, коли у компанії є бренд і всі відповідні елементи фірмового стилю, але як торгова марка нічого не зареєстровано. Припустимо, що справи у компанії йдуть непогано, тобто є постійні клієнти, зацікавлені інвестори, а в найближчих планах – запуск рекламної кампанії та вихід на міжнародний ринок. Однак усі плани можуть елементарно рухнути. Наприклад, уявімо таку ситуацію: конкурент починає продавати свою (не завжди якісну) продукцію, використовуючи ім'я та репутацію, і заборонити йому це неможливо, тому що юридично у компанії немає прав на ТМ. Необхідність ґрунтовного аналізу цієї проблеми спонукала проаналізувати те, навіщо потрібен та як проходить процес реєстрації ТМ в Україні, ЄС та Америці.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивченню окремих аспектів функціонування торговельних марок присвячені роботи Д.О. Братуся, С.С. Тараненка, В.Д. Базилевича, О.В. Хортюка, Ю.Л. Бошицького, О.Б. Вовк, О.О. Осіпової та інших науковців. Питання правової охорони торговельних марок розглядалися у роботах О.А. Рассомахіної, А.О. Кюдинця, М.С. Ковалю, Г.О. Андрощука, П.Ф. Немеша, В.М. Крижни, Т.С. Демченко та інших учених.

Формулювання цілей статті (**постановка завдання**). Метою статті є розроблення пропозицій щодо вдосконалення законодавчої бази України стосовно використання та реєстрації торгової марки на основі аналізу зарубіжного досвіду.

Виклад основного матеріалу дослідження. Згідно з українським законодавством збірним визначенням таких понять, як «товарний знак», «торговий знак», «торговельна марка», «торгова марка», «логотип», «бренд» є «знак для товарів і послуг» [12]. Знак для товарів і послуг (далі – торгова марка) – це позначення, за яким товари й послуги одних осіб відрізняються від товарів та послуг інших.

Об'єктом торгової марки може бути будь-яке позначення або комбінація позначень. Такими позначеннями можуть виступати слова, зокрема власні імена, літери, цифри, зображувальні елементи, кольори та комбінації кольорів, а також будь-яка комбінація з перерахованих вище позначень [3].

Згідно з Цивільним кодексом України торгова марка – це будь-яке позначення або комбінація

позначень, які здатні відрізнити товари й послуги одних виробників від таких самих або одно-рідних товарів і послуг інших виробників [12].

Відповідно до вимог пункту 1 статті 5 Закону України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» правова охорона надається знаку, який не суперечить публічному порядку, принципам гуманності і моралі і на який не поширюються підстави для відмови в правовій охороні [13].

Заявка на реєстрацію торговельної марки подається особисто або через уповноважену особу в Український інститут промислової власності (структурний підрозділ Державного департаменту інтелектуальної власності).

Наступним етапом є формальна експертиза, на якій перевіряються правильність оформлення матеріалів заявки й відповідність їх вимогам Закону України «Про охорону прав на знаки товарів і послуг», а також відповідність Міжнародній класифікації товарів і послуг (МКТП).

Далі відбувається кваліфікаційна експертиза, під час якої перевіряється відповідність заявленого позначення умовам надання правової охорони.

На підставі проведених експертиз Укрпатент ухвалює одне з рішень:

- зареєструвати знак для всіх зазначених у заявці товарів і послуг;
- відмовити в реєстрації знаку для всіх товарів і послуг;
- зареєструвати знак щодо однієї частини зазначених у заявці товарів і послуг, а стосовно іншої частини відмовити.

Після цього потрібно протягом 3 місяців оплатити державне мито за видачу свідоцтва про реєстрацію знаку та державний збір за публікацію інформації про його видачу [10].

Перш ніж виходити на міжнародні ринки, необхідно максимально забезпечити охорону ТМ у вибраних країнах. Безумовно, можна використовувати ТМ і без реєстрації. Проте можлива така ситуація: експортуючи чергову партію товару, митниця не дозволить ввезення продукції, оскільки ця ТМ внесена до митного реєстру іншими особами.

Існує кілька способів придбання прав на торговельну марку (рис. 1).

Здебільшого найдоцільнішим є останній варіант. Перевагами міжнародної реєстрації торговельної марки за Мадридською системою є:

- подача однієї заявки однією мовою (економія коштів на послугах патентних повірених на оформлення декількох заявок з урахуванням національних особливостей на національних мовах);
- оплата двох мит, а саме національного (за пересилання патентним відомством України міжнародної заявки) та міжнародного; міжнародне мито оплачується в одній валюті, а саме швейцарських франках; у цьому разі не потрібно купувати австралійські долари, китайські юані, російські рублі; більш того, компанія буде економити на самих зборах.

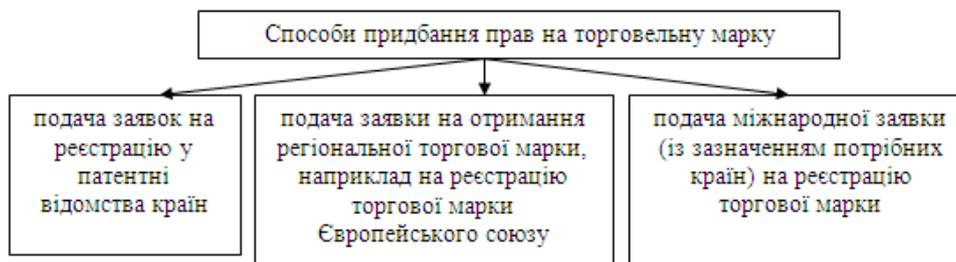

Рис. 1. Способи придбання прав на торговельну марку

Таким чином, якщо цікавить подача заявки у двох країнах, то більш виправданою буде реєстрація ТМ за Мадридською системою.

Головним недоліком Мадридської системи є те, що не всі країни є учасниками Мадридської угоди або Мадридського протоколу, наприклад Чилі, Канада, Об'єднані Арабські Емірати, Тайвань. Для того щоби захистити торгову марку у цих країнах, необхідно подавати окремі заявки.

Процедура реєстрації торговельної марки за Мадридською системою складається з таких етапів:

1) підготовка й подача заявки, оплата міжнародних зборів (міжнародна заявка обов'язково повинна базуватись на національній заявці або національній реєстрації);

2) перевірка правильності оформлення документів на оплату мит (за відсутності зауважень відбувається надіслання сертифікату про міжнародну реєстрацію ТМ; також ця інформація вноситься до міжнародного реєстру);

3) відправка матеріалів заявки в патентне відомство кожної заявленої країни (цікаво, що відмова в одній країні не означає відмови у всіх інших) [4].

Згідно з останніми змінами ЄС тепер ТМ має назву «ТМ Європейського Союзу» (“EU trademark” (раніше – “community trademark”)) та регулюється Регламентом (ЄС) № 2015/2424 Європейського парламенту і Ради. Орган, що відповідає за реєстрацію, нині має назву EUIPO (European Union Intellectual Property Office) (раніше OHIM – Office for Harmonization in the Internal Market) [1].

Специфіка такої ТМ полягає в тому, що вона дійсна на території всіх 28 країн загалом, її не можна обмежити дією виключно в одній країні. Зазвичай це є перевагою, адже до такого способу охорони звертаються заявники, які точно планують ведення бізнесу в усьому ЄС або у значній його частині. Цікавим є той факт, що в разі приєднання в майбутньому нових членів до ЄС правова охорона ТМ ЄС автоматично поширюється на нових членів.

Проте існує зворотній бік медалі. В разі виходу країни-члена з ЄС (якразвим прикладом є Brexit) існують ризики, що така ТМ припинить свою дію на території цієї країни. Очевидно, що вихід Великобританії матиме значний вплив на світовий бізнес (зокрема, на український бізнес), тому заявникам з України необхідно мати

на увазі, що після виходу Великобританії з ЄС охорона позначення в цій країні як EUTM може дещо змінитися.

Також варто пам'ятати про те, що якщо заявка відкликається, а свідоцтво визнається недійсним чи забороняється до використання, то відбувається це не лише в якійсь одній країні, а на території всього ЄС [5].

Зареєструвати ТМ у ЄС може будь-яка фізична або юридична особа, яка має постійне місце проживання в одній з країн-учасниць ЄС, постійне представництво в одній з країн ЄС або є резидентом країни-учасниці Паризької Конвенції. Саме останній критерій відкриває нові можливості для українських заявників, адже 25 грудня 1991 р. Україна також приєдналась до Паризької конвенції про охорону промислової власності.

Процедура реєстрації європейської ТМ триває щонайменше 7–8 місяців.

Правова охорона ТМ діє протягом десяти років. Кожні 10 років є можливість подовження строку дії необмежену кількість разів. Існує вимога початку використання зареєстрованої ТМ хоча б в одній з країн протягом п'яти років після реєстрації. Інакше дія ТМ може бути припинена.

Представимо особливості реєстрації ТМ в різних країнах світу.

В Чеській республіці доступні три способи реєстрації торговельної марки [6]:

– за національною процедурою (заявка на реєстрацію подається до Відомства промислової власності (Industrial Property Office, IPO));

– за регіональною процедурою (шляхом подання заявки на отримання єдиної торговельної марки Європейського Союзу (Community Trademark));

– за міжнародною процедурою (якщо товарний знак був зареєстрований у Чехії, його власник може подати заявку на реєстрацію до Всесвітньої організації інтелектуальної власності (WIPO) відповідно до Мадридської угоди або протоколу до неї, що прирівнюється до подання заявки в кожній країні-учасниці угоди окремо).

Розглянемо особливості процедури реєстрації товарного знаку в Чехії.

1) Будь-яка фізична чи юридична особа може звернутися із заявкою про реєстрацію до відомства, яке проводить двоетапну експертизу.

Перший етап – це формальна перевірка щодо відповідності заяви всім вимогам закону, а другий – експертиза по суті.

2) Наступним етапом є публікація заявки в щотижневому випуску Офіційного вісника відомства. З моменту подачі заявки до публікації може минути від тижня до року. З моменту публікації треті особи отримують право протягом трьох місяців подати заперечення. Вся процедура реєстрації торгової марки в Чехії без урахування опозиції, як правило, займає 9–12 місяців.

Реєстрація торгової марки є дійсною протягом десяти років з дати подання заявки на реєстрацію, після чого може бути продовжена на той самий строк.

В Чехії захисту можуть підлягати також незареєстровані ТМ, якщо [6] вони є загальновідомими (згідно зі статтею 6-bis Паризької конвенції) [2]; їх використання є тривалим та істотним.

Останнім часом український бізнес переорієнтувався на ринки Європейського Союзу. В ЄС діють 3 багатосторонні угоди про зони вільної торгівлі, в результаті яких створено єдиний ринок. Для українського бізнесу особливо важливо економічне співробітництво з Польщею. Це пояснюється низкою причин, зокрема зручним географічним розташуванням та торговими відносинами, що склались історично.

Важливо відзначити, що Польща (як і Україна) є країною-учасницею Паризької конвенції. Для заявника це означає таке: якщо вже подали заявку на реєстрацію ТМ в Україні (і з дати подання не минуло 6 місяців), то у заявника є можливість заявити пріоритет у Польщі, тобто датою подання міжнародної заявки вважатиметься дата подання національної заявки.

У Польщі як торгові марки правовий захист отримують будь-які графічні зображення, словесні або числові поєднання, звукові та кольорні комбінації, слогани, голограми, “tradedress” (так званій одяг продукції, наприклад форма, упаковка). Окрім «класичних» видів ТМ, також можуть бути зареєстровані колективні знаки, знаки обслуговування, колективні гарантійні знаки.

На відміну від України, в Польщі заявки перебувають у відкритому доступі, протягом установленого терміну треті особи можуть подавати оскарження проти реєстрації. Строк для опозицій обмежений 6 місяцями з дати публікації в офіційному виданні.

Реєстрація з урахуванням публікації та часу для оскарження займає 15–18 місяців.

Свідоцтво, як і в Україні, видається на десять років із правом продовження кожні десять років на той самий строк.

Якщо компанія планує виведення продукції не тільки на ринки Польщі, але й на весь на ринок ЄС, то найоптимальнішим способом захисту ТМ є реєстрація Community Trademark (торгова марка ЄС). Існує також міжнародна

система захисту ТМ відповідно до Мадридської угоди та протоколу до неї [7].

Реєстрація ТМ у США здійснюється шляхом подачі заявки в USPTO (Відомство США по патентах і торгових марках).

Перш ніж зареєструвати ТМ, необхідно провести попередній пошук на подібні знаки. Американське законодавство зобов'язує заявника визначити підставу для реєстрації торгової марки.

1) Use in commerce. Це підстава може бути дійсна тільки в разі комерційного використання на території США на момент подачі заявки.

2) Intent to use. Відповідно до цього реєструються ТМ, які будуть використані після реєстрації. У цьому разі протягом 6 місяців із дати рішення заявник повинен надати докази використання торговельної марки (Statement of Use) або клопотання про продовження строку для надання доказів.

3) Заявка на підставі Паризької Конвенції. У цьому разі національна заявка повинна бути подана протягом 6 місяців з дати подачі іноземної заявки.

4) Іноземна реєстрація. Застосовується, якщо такий знак уже зареєстрований в іншій країні.

5) Міжнародна Реєстрація за Мадридською Угодою. Застосовується, якщо знак отримав міжнародну реєстрацію, необхідно територіальне розширення в США.

В разі успішного проходження експертизи торговельна марка буде опублікована в Офіційному Бюлетені Патентного Відомства США. З цього моменту з'являється можливість подачі опозицій протягом 30 днів з дати публікації. Якщо заперечень не було висунуто (або вони були подолані), видається свідоцтво про реєстрацію, яке діє десять років.

Слід зазначити, що в США існує вимога обов'язкового використання торговельної марки щодо всіх товарів та послуг, для яких знак був зареєстрований протягом дії свідоцтва. Для такого підтвердження на п'ятому році дії торгової марки повинна бути подана відповідна декларація з доказом використання товарного знаку (Declaration of Use) або пояснення причини невикористання (Excusable Non use) [8].

Для реєстрації торговельних марок в Канаді необхідно звернутися в національне патентне відомство. На жаль, міжнародна реєстрація не передбачена, адже Канада не підписала ні Мадридську угоду про міжнародну реєстрацію знаків, ні протокол до неї.

Канадська система реєстрації ТМ базується на праві попереднього використання ТМ. Для подачі заявки необхідно буде надати документи, що підтверджують першу дату використання. Якщо ще не використовували ТМ, є змога подати документи за заявкою з позначкою «подальше використання».

Відповідно до канадського законодавства існують три види торгових марок:

– звичайний знак, що складається зі слів, звуків, дизайнів, або їх комбінацій, які використовуються для відмінності товарів або послуг однієї особи або організації від інших, наявних на ринку;

– сертифікаційний знак, що вказує на те, що товари або послуги, у зв'язку з якими він використовується, сертифіковані власником знаку щодо походження, способу виробництва товарів, якості або інших характеристик;

– знаковий дизайн, тобто зовнішній вигляд або упаковка, а також спосіб пакування, завдяки якому виникає розрізнявальна здатність, проявляється приналежність до конкретного виду виробництва.

У Канаді також існує заборона на використання портретів та автографів осіб без офіційного дозволу від правласника.

На відміну від України, в Канаді заявки на реєстрацію торгових марок публікуються, протягом встановленого терміну треті особи можуть подати заперечення. Термін для оскарження обмежений, а саме 2 місяці з дати публікації.

Важливо відзначити, що якщо заява була з приміткою про подальше використання, то необхідно довести використання ТМ. Для введення в комерційний обіг надається додатковий час.

Виконавши всі вищезазначені вимоги, компанія отримує реєстрацію, а ТМ вноситься до Реєстру торгових марок. Реєстрація надається строком на 15 років з можливістю її продовження на такий самий строк.

Реєстрація ТМ може бути скасована протягом усього терміну дії свідоцтва. Третя сторона може звернутись у відомство із заявою про ануляцію на підставі невикористання ТМ (відсутність дій з ТМ впродовж попередніх трьох років) [9].

Висновки. Головним критерієм класифікації об'єкта вітчизняної інтелектуальної власності є її зовнішнє втілення, а не здатність бути несхожим. Отже, ми вважаємо, що законодавство у цій сфері потребує оновлення, а саме шляхом прийняття Закону України «Про внесення змін до законодавства з питань інтелектуальної власності», метою якого є приведення законодавства України у відповідність до вимог законодавчих актів зарубіжних країн.

Крім того, на нашу думку, необхідно запровадити ступені обсягу правової охорони ТМ, де головними критеріями будуть неповторність, наявність високого рівня творчості, оригінальність і відсутність тісного смислового зв'язку між ТМ та товаром. Це сприятиме зменшенню ризику порушення інтересів як прямих споживачів, так і власників ТМ.

Необхідно виробити єдині способи оцінювання схожості позначень товарів та послуг до ступеня змішування, потрібно також вирішити питання обсягу охорони загальновідомих ТМ у разі використання на несхожих товарах. Механізм захисту прав на цей об'єкт має відповідати критеріям ефективності.

Отже, можна зробити такі висновки:

– товарна марка – це складова елементу комплексу маркетингу «товар»;

– реєстрація ТМ у більшості розглянутих країн подібні;

– система правової охорони ТМ в Україні потребує вдосконалення;

– товарний знак і знак обслуговування – це позначення, що сприяють відмінності товарів та послуг одних юридичних або фізичних осіб від однорідних товарів або послуг інших юридичних або фізичних осіб;

– український бізнес поступово переорієнтується на ринки Європейського Союзу, що є позитивним кроком для адаптації законодавства до європейських норм;

– Україні можна перейняти досвід Канади щодо публікації заявок ТМ, що дає право протягом встановленого терміну третій особі подати заперечення;

– існує проблема неврегульованості відносин у сфері використання та захисту прав на ТМ в Інтернеті.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. European Union Intellectual Property Office (EUIPO). *European Union*. URL: https://europa.eu/european-union/about-eu/agencies/euipo_en (дата звернення: 06.06.2019).
2. Паризька конвенція про охорону промислової власності від 20 березня 1883 року : набула чинності для України 25 грудня 1991 р. № 995_123. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_123 (дата звернення: 06.06.2019).
3. Детальніше про торгові марки (товарні знаки) в Україні. *Михайлюк, Сороколат і партнери*. URL: https://www.msp-patent.com.ua/ua/torgovuje_marki.html#star01 (дата звернення: 06.06.2019).
4. Міжнародна реєстрація торгової марки. *IPStyle*. URL: <https://ipstyle.ua/ua/mizhnarodna-reiestracija-torgovoi-marki> (дата звернення: 06.06.2019).
5. Шиманович М.В. Все і трішки більше про торговельну марку ЄС. *IPStyle*. URL: <https://ipstyle.ua/ua/vse-i-trishki-bilshe-pro-torgovelnu-marku-ies> (дата звернення: 06.06.2019).
6. Реєстрація торгової марки в Чехії. *IPStyle*. URL: <https://ipstyle.ua/ua/reiestracija-torgovoi-marki-v-chehii> (дата звернення: 06.06.2019).
7. Реєстрація торгових марок в Польщі. *IPStyle*. URL: <https://ipstyle.ua/ua/reiestracija-torgovih-marok-v-polshhi> (дата звернення: 06.06.2019).
8. Особливості реєстрації торгової марки в США. *IPStyle*. URL: <https://ipstyle.ua/ua/osoblivosti-reiestracii-torgovoi-marki-v-ssha> (дата звернення: 06.06.2019).
9. Реєстрація торгової марки в Канаді. *IPStyle*. URL: <https://ipstyle.ua/ua/reiestracija-torgovoi-marki-v-kanadi> (дата звернення: 06.06.2019).
10. Національна реєстрація торгової марки в Україні. *Юстікон: юридична компанія*. URL: <https://justicon.ua/ua/service/nacionalnaa-registracia-torgovoi-marki-v-ukraine.html> (дата звернення: 06.06.2019).
11. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2003. № 40–44. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 08.06.2019).

12. Про затвердження Правил складання і подання заявки на видачу свідоцтва України на знак для товарів і послуг : Наказ від 28 липня 1995 р. № 276-95 / Держпатент України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0276-95> (дата звернення: 08.06.2019).
13. Про охорону прав на знаки для товарів і послуг : Закон України від 15 грудня 1993 р. № 3689-XII / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3689-12> (дата звернення: 08.06.2019).

REFERENCES:

14. Vedomstvo yntellektualnoj sobstvennosti Evropejskogho Sojuza [European Union, "European Union Intellectual Property Office (EUIPO)"], available at: https://europa.eu/european-union/about-eu/agencies/euipo_en (accessed: 6 June 2019).
15. Verkhovna Rada Ukrainy [The Verkhovna Rada of Ukraine], Paryzka konvencija pro okhoronu promyslovoji vlasnosti vid 20 bereznja 1883 roku [The Law of Ukraine "Paris Convention for the Protection of Industrial Property of March 20, 1883"], available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_123 (accessed: 6 June 2019).
16. Mikhailuk, Sorocolate and partners, Detaljnisha pro torghovi marky (torghovi marky) v Ukraini [More about trademarks (trademarks) in Ukraine], available at: https://www.msp-patent.com.ua/ua/torgovuje_marki.html#star01 (accessed: 6 June 2019).
17. IPStyle, Mizhnarodna rejestracija torghoveljnoji marky [International registration of a trademark], available at: <https://ipstyle.ua/ua/mizhnarodna-reiestracija-torgovoi-marki> (accessed: 6 June 2019).
18. IPStyle, Vse I trokhy biljshe pro torghoveljnu marku JeS [Everything and a little more about the EU trademark], available at: <https://ipstyle.ua/ua/vse-i-trishki-bilshe-pro-torgovelnu-marku-ies> (accessed: 6 June 2019).
19. IPStyle, Rejestracija tovarnogho znaka v Cheskij Respublici [Registration of a trademark in the Czech Republic], available at: <https://ipstyle.ua/ua/reiestracija-torgovoi-marki-v-chehii> (accessed: 6 June 2019).
20. IPStyle, Rejestracija tovarnykh znakiv u Polshhi [Registration of trademarks in Poland], available at: <https://ipstyle.ua/ua/reiestracija-torgovih-marok-v-polshhi> (accessed: 6 June 2019).
21. IPStyle, Osoblyvosti rejestraciji torghoveljnykh marok SShA [Features of US Trademark Registration], available at: <https://ipstyle.ua/ua/osoblyvosti-reiestracii-torgovoi-marki-v-ssha> (accessed: 6 June 2019).
22. IPStyle, Rejestracija torghoveljnykh marok u Kanadi [Trademark Registration in Canada], available at: <https://ipstyle.ua/ua/reiestracija-torgovoi-marki-v-kanadi> (accessed: 6 June 2019).
23. Justicon, Nacionalna rejestracija tovarnykh znakiv (TM) v Ukraini [National Trademark Registration (TM) in Ukraine], available at: <https://justicon.ua/ua/service/nacionalnaa-registracia-torgovoi-marki-v-ukraine.html> (accessed: 6 June 2019).
24. Verkhovna Rada Ukrainy [The Verkhovna Rada of Ukraine], Zakon Ukrainy "Cyviljnyj kodeks Ukrainy" [The Law of Ukraine "The Civil Code of Ukraine"], available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (accessed: 6 June 2019).
25. Pro zatverdzhennja Pravyi skladannja ta podannja zajavky na vydachu svidoctva Ukrainy na znak dlja tovariv i poslugh / Nakaz Derzhavnogho patentu Ukrainy vid 28 lypnja 1995 r. № 276-95 [On approval of the Rules for compiling and submitting an application for the issuance of a certificate of Ukraine for a sign for goods and services / Order of the State Patent of Ukraine dated July 28, 1995 / № 276-95], available at: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0276-95> (accessed: 6 June 2019).
26. Pro okhoronu prav na znaky dlja tovariv i poslugh: Zakon Ukrainy 15 ghrudnja 1993 r. № 3689-XII / Verkhovna rada Ukrainy [On the Protection of Rights to Trademarks for Goods and Services: Law of Ukraine of December 15, 1993 № 3689-XII / The Verkhovna Rada of Ukraine], available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3689-12> (accessed: 6 June 2019).